

Eğitim ve Ekonomi

Eğitim, kalkınmanın temel bir öğesidir. Geri kalmış ülkeler yıllar önce sosyal ve ekonomik açıdan kalkınma arzusu duymaya başladıklarında, eğitim, yalnızca sosyal ve politik bilinçlenmenin bir aracı değil, aynı zamanda da yetişmiş insangücünü artırmanın bir aracı olarak algılanmıştır. Bu durum, bireylerin eğitimden elde etmek istedikleri gözlenebilir hedeflerle birleşince gerek eğitim yatırımlarında, gerekse de okullara kayıt isteklerinde daha önce görülmemiş artışlara neden olmuştur. 1950'lerdeki bu gelişmelere rağmen, eğitimdeki büyüme, fırsat eşitliğini ve okullaşma isteklerini karşılamada yetersiz kalmıştır.

1960'larda kalkınma sürecinin algılanmasında köklü değişiklikler olduğu görülmektedir. Bu yıllarda, gelişmekte olan ülkeler, "modern sektörü" ekonomilerine yaymağa ağırlık verirken, modern sektörün yetersiz kaynakları (sermayeyi) yok ettiği gözlenmektedir. Modern yatırımların şehirlerde toplanması eğilimi, köyden şehre gücü hızlandırmış ve şehirlerdeki işsizliği körüklemiştir. Öte yandan, modern sektrdeki istihdam olanaklarının, gücü hızının altında kaldığı ortaya çıkmıştır. Böylece, gelişmekte olan ülkelerde, "ulusal ekonomik büyüme"nin refahı hızlı ve etkin bir şekilde geliştirmede yetersiz kaldığı görülmüştür.

1960'ların sonlarında, üretime ağırlık veren bu "kalkınma" tanımı genişletme gereksinimi ortaya çıkmıştır. 1970'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu "Kalkınmanın amacını tüm insanların daha iyi bir hayat yaşaması için olanaklarının artmasını sağlamak" olarak benimsenmiştir. Bunun için ise, eğitim, sağlık, beslenme, barınma, sosyal refah ve evre korunması olanaklarını yaymak ve geliştirmek gerekmektedir. Görüldüğü gibi, bu kalkınma yaklaşımı açlık, hastalık, cehalet ve evre kirliliğinin ortadan kaldırılması için gerekli olan mal ve hizmetlerin sağlanması yolu ile insanlığı refahını geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Çeşitli açılardan bakıldığında kalkınma ile eğitim  açıdan ilişkilidir:

Temel bir insan gereksinmesi olarak eğitim: İnsanlar yaşamlarını düzene koyabilecek bilgi, beceri, tutum ve değerlere gereksinme duyarlar. Böyle bir eğitim, insanlara yeni olanaklardan yararlanma sosyal ve kültürel değişikliklere

uyum ile sosyal, kültürel, politik ve ekonomik etkinliklere katılma yeteneği sağlar. Toplumlar kalkındıkça eğitim, mevcut kültürü tanımanın gerekli koşullardan biri olmaktadır.

Diğer temel gereksinimleri karşılamanın bir aracı olarak eğitim: Eğitim, uygun şekilde beslenme, barınma ve sağlık hizmetlerini etkilemektedir. Örneğin, gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelerde parazit hastalıkların azaltılması tamamen eğitim yolu ile başarılmıştır. Özellikle bebek ve çocukların iyi beslenmelerinin öğrenme kapasitelerini büyük ölçüde geliştirdiği bilinmektedir. İyi ve dengeli beslenmenin ne şekil olabileceği ancak eğitimle vurgulanabilir. Bu ise, eğitimden sağlanan genel bir yarar olmakla birlikte, bireylerin üretimin ve gelirinin artmasını sağlamaktadır.

Kalkınmayı destekleyen ve hızlandıran bir etken olarak eğitim: Bu konuda eğitimin çeşitli rolleri olduğu bilinmektedir. Birincisi, eğitim, ekonominin her sektöründeki çeşitli düzeylerde sermaye, teknoloji, hizmetler ve yönetimi düzenleyecek ve yürütecek becerili elemanları hazırlamakta ve yetiştirmektedir. Tecrübeler çeşitli kereler göstermiştir ki yatırımlar ve teknoloji üretimi-transfere, uygun bilgi ve beceri ile desteklenmediği sürece kalkınma projeleri başarılı olamamaktadır. İkincisi, eğitimle geliştirilen insangücü, yöntem ve tecrübeler yolu ile bilginin kuramsal (teorik) ve uygulamalı alanlarda artışı kolaylaşmaktadır. Üçüncüsü, çevre korunması dikkate alındığında, enerjinin kullanılması, nüfus artışı ile doğal kaynaklar arasında denge kurulması için, eğitim, insanı bilinçlendirmekte, bütün bunlar için gerekli insangücünü yetiştirmektedir.

Eğitim, kalkınmanın yalnızca bir sektörü değil, fakat tüm kalkınma çabaları ile bütünleştirilmesi gereken önemli bir etkinliktir. Bu nedenle eğitim çok yönlü olarak düşünülme durumundadır. Eğitim, içerik ve biçim olarak geniş olmalıdır. İçerik, temel bilgiden ileri araştırmaya, yaşayan becerilerde yetiştirmeden yüksek düzeyde yaşama uygun üretim becerilerine kadar çeşitli şekillerde olabilmektedir. Eğitimin biçimi, örgün okul tiplerinden örgün olmayan çok özel eğitim şekillerine, okuryazarlıktan lisansüstü uzmanlığa kadar çeşitli uygulamalar göstermektedir.

Eğitim, kalkınma amaçlarının gerçekleşmesinde özel becerilerin kazandırılması açısından da önemlidir. Son zamanlarda yapılan çalışmalar, ilköğretim ve tarımsal yayım alanında sağlanan başarının tarımdan elde edilen ürünü artırdığını, anne babaların eğitim düzeyinin artmasının nüfus artış hızını azalttığını ortaya koymuştur.

Eğitimle ulusal kalkınma arasında sıkı bir ilişki vardır. Örneğin, kırsal alanlarda eğitim olanaklarının artırılması, endüstriyel gelişmenin hızla benimsenmesine ve geliştirilmiş tarımsal yöntemlerin kullanılmasına yardım etmektedir. Eğitimmiş ev kadınlarının ev ekonomisine yaptığı katkı ile aile planlaması vb. olumlu etkenlerin ulusal kalkınmaya etkilerinin tahminlerin üzerinde olduğu bilinmektedir.

Bütün bu açıklamalar göstermektedir ki eğitimle kalkınma arasında çok sıkı bir ilişki vardır. Ülkemizde de geniş kitlelerin büyüyen ekonomide üretici birtakım görevler alabilmeleri için, eğitim alanına yapılan yatırımlarla, öteki alanlara yapılan yatırımlar arasında denge kurulmasına gerek duyulmaktadır.